

**UCHWAŁA NR XXVI/201/21
RADY GMINY W DOBRONIU**

z dnia 29 kwietnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Dobroń na lata 2020-2022 za 2020 rok**

Na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn.zm.) - **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobroń na lata 2020-2022 za 2020 rok, stanowiące załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobroń.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy w Dobroniu

Janusz Szerffel

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE DOBRÓŃ NA LATA 2020-2022 ZA 2020 ROK**

Realizowany Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobroń na lata 2020-2022 został przyjęty uchwałą nr XV/119/20 Rady Gminy w Dobroniu z dnia 27. lutego 2020 roku. Jest kontynuacją działań realizowanych w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobroń na lata 2017-2019. Stanowi istotny element polityki lokalnej wobec problemu niewydolności opiekuńczo-wychowawczych rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności w wypełnianiu ról rodzicielskich, a jego celem jest stworzenie warunków do prawidłowego wypełniania przez rodziny tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Odbiorcami programu są też przedstawiciele instytucji służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Podstawą prawną realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobroń na lata 2020-2022 jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: Dz.U. z 2020 r. poz. 821 z późniejszymi zmianami).

Zakres przedmiotowy oraz założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Założeniem podstawowym ustawy i programu wspierania rodzin jest szeroko rozumiana pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wsparcie działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Cel ten jest realizowany poprzez prowadzenie działań profilaktycznych sprzyjających wzmacnianiu więzi rodzinnych, wsparcie rodzin dysfunkcyjnych oraz zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci i młodzieży.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Obowiązek ten od stycznia 2012 r. jednostki samorządu realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z art.179 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w terminie do 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Rada gminy, biorąc pod uwagę powyższe potrzeby, uchwala gminne programy wspierania rodziny.

Zadania własne gminy z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały ujęte w art.176, cyt.:

„Do zadań własnych gminy należy :

- 1) *opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;*
- 2) *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;*
- 3) *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną dziećmi, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:*
 - a) *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*
 - b) *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
 - c) *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;*
- 4) *finansowanie:*
 - a) *(uchylona)*
 - b) *podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny,*
 - c) *kosztów związanych z udziałem pomocy , o których mowa w art.29 ust.2 , ponoszonych przez rodziny wspierające;*
- 5) *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej , regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadaptacyjnym;*
- 6) *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (...);*
- 7) *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;*
- 8) *(uchylony).”*

Ponadto ustawodawca określił zakres przedmiotowy wsparcia, jakiego należy udzielić rodzinie doświadczającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Mówi o tym art.8 ustawy:

„ 1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) *analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;*
- 2) *wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;*
- 3) *rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;*
- 4) *podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;*
- 5) *pomocy w integracji rodziny;*
- 6) *przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;*
- 7) *dążeniu do reintegracji rodziny.*

1. Wsparcie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) *Pracy z rodziną;*
- 2) *pomocy w opiece i wychowaniu dziecka”.*

W jego realizacji zadań uczestniczą instytucje i organizacje wypełniające zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny, przedstawione w poniżej zamieszczonej tabeli.

Tabela nr 1. Podmioty realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny

Lp.	Nazwa instytucji, organizacji i innych podmiotów	Rodzaj działalności
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	-pomoc pracowników socjalnych w opiece i wychowywaniu dziecka poprzez pracę socjalną, zawarcie kontraktu socjalnego, wsparcie asystenta rodziny, zapewnienie osobom poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego); -udzielanie świadczeń z pomocy społecznej: pomocy finansowej, usługowej, rzeczowej, dożywianie uczniów i dzieci w szkołach i przedszkolach, udzielanie schronienia; -udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny zaangażowanych w pracę z rodzinami w szkoleniach celem doskonalenia umiejętności pracy z rodzinami wykazującymi się bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz z rodzinami, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej; -podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa członków rodziny; -doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny znajdującymi się na terenie gminy oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pabianicach , Sądem Rejonowym Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich w Łasku.
2.	Punkt Wsparcia Interwencyjno-Psychologicznego przy GOPS, Gminny Punkt Konsultacyjny przy GKRPA	- wsparcie psychologiczne, prawne, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego, specjalistyczne poradnictwo, profilaktyka i przeciwdziałania problemom alkoholowym, szkolenia , pogadanki dotyczące profilaktyki i problemów uzależnień, zapobiegania przemocy, prowadzone w szkołach dla rodziców i dzieci.
3.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie	- prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin; -opłata wypoczynku dla dzieci z programem profilaktyki uzależnień; -organizowanie zajęć w ramach świetlicy socjoterapeutycznej; -opracowanie i udostępnianie programu profilaktyki uzależnień i innych opracowań dotyczących udzielania pomocy rodzinom z problemem uzależnień.
5.	Stanowisko ds. oświaty w Urzędzie Gminy	-przyznawanie i wypłacanie stypendiów dla uczniów; -organizowanie dowożenia uczniów do szkół.
6.	SP Gminny Ośrodek Zdrowia	- prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
7.	Szkoły podstawowe i gimnazjum	- działalność edukacyjno-wychowawcza; -wsparcie pedagoga, psychologa dla rodziców i uczniów; -organizowanie zajęć wyrównawczych w ramach świetlic szkolnych.
8.	Kluby sportowe	-opracowanie i realizacja programów sportowych, wypoczynku z profilaktyką uzależnień
9.	Parafie	-działalność charytatywna (pomoc rzeczowa

		i finansowa dla rodzin)
10.	Organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia	- organizowanie i dystrybucja żywności; - działalność charytatywna (pomoc rzeczowa i finansowa); - organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci.
11.	Policja	- zakładanie „Niebieskich Kart”, współpraca z pracownikami GOPS; - monitoring środowisk dysfunkcyjnych;

Wykonywanie zaplanowanych celów odbywa się poprzez realizację zadań przez instytucje i podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny i przy aktywnym zaangażowaniu dzieci i rodziców.

Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowali również pracownicy socjalni Ośrodka. Ze względu na wagę problemów występujących w niektórych rodzinach w gminie Dobroń, pracownicy socjalni widzą konieczność wsparcia swoich działań poprzez instrumenty wskazane w ustawie.

W swojej codziennej pracy pracownicy socjalni Ośrodka kładą duży nacisk na rozpoznawanie i jak najszybszą interwencję w rodzinach zagrożonych kryzysem współpracując w tym zakresie w szczególności ze szkołami, przedszkolem, kuratorami sądowymi i społecznymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobroniu, dzielnicowymi, psychologiem prowadzącym Punkt Wsparcia Interwencyjno-Psychologicznego przy GOPS w Dobroniu, członkami Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie czy pracownikami służby zdrowia.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej.

W systemie pieczy zastępczej było 9. dzieci, z tego 3. dzieci w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Porszewicach, 6. dzieci umieszczonych jest w rodzinie zastępczej. Gmina Dobroń poniosła 50 % kosztów pobytu 3. dzieci, średnich miesięcznych wydatków poniesionych na utrzymanie dzieci w placówce w Porszewicach tj. 6.135,30 zł, również poniosła 50 % kosztów pobytu 3. dzieci, w spokrewnionej rodzinie zastępczej, który wyniósł 694 zł oraz 10% kosztów pobytu 2. dzieci w rodzinie zastępczej niezawodowej i 1 dziecka w niespokrewnionej rodzinie zastępczej. Całkowity koszt pobytu dziecka w rodzinie zastępczej niespokrewnionej wyniósł 1.052,00 zł miesięcznie. Całkowity roczny koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł – 126.718,97 zł.

Współfinansowanie przez Gminę Dobroń pobytu dziecka w pieczy zastępczej wiąże się z ponoszeniem kosztów odpowiednio:

- 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy,
- 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy,
- 50 % w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy.

Głównym działaniem w 2020 r. w zakresie realizacji ustawowych zadań była pomoc świadczona przez asystenta rodziny. Podstawowym celem asystenta rodziny jest dążenie w swojej pracy do tego, by dana rodzina osiągnęła właściwą stabilizację życiową, a także możliwości wzięcia odpowiedzialności za swoje życie. Elementarne zadanie asystenta rodziny to podejmowanie działań mających na celu wspieranie rodzin poprzez wypełnianie funkcji wychowawczych, socjalizacyjnych, opiekuńczych.

Powyżej wskazane zostało główne zadanie realizowane przez asystenta rodziny, oprócz tego asystent wykonuje również zadania bardziej szczegółowe, do których zaliczyć można między innymi:

- udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów w rodzinie:

- a) wychowawczych;
- b) psychologicznych;
- c) społecznych;
- d) socjalnych;
- e) zawodowych.

- dążenie do poprawy warunków życia rodzin;
- zachęcanie rodzin do możliwości korzystania także z innych form pomocy;
- towarzyszenie rodzinom o charakterze dysfunkcyjnym;
- dążenie do wzmacniania więzi w rodzinach;
- utrzymywanie stałych relacji z rodzinami;
- sporządzanie planu pomocy;
- prowadzenie właściwej dokumentacji;
- sporządzanie opinii dotyczących rodziny;
- prowadzenie konsultacji o charakterze indywidualnym;
- podejmowanie interwencji;
- diagnozowanie problemów;
- motywowanie do działań;
- podejmowanie współpracy z innymi podmiotami pomocniczymi oraz wspierającymi;
- dążenie do integracji rodziny ze środowiskiem.

Warto wspomnieć również o tym, że szczegółowe cele i zadania, jakie przyświecają pracy asystenta rodziny mogą być również określone w standardach świadczenia tejże pracy, do szczególnych zadań zalicza się także:

- pomoc w rozwiązywaniu problemów zdrowotnych rodziny;
- kreowanie warunków umożliwiający wzrost umiejętności opiekuńczych oraz wychowawczych w rodzinie;
- motywowanie i wspieranie członków rodziny w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych;
- propagowanie aktywizacji zawodowej w rodzinach;
- motywowanie do wzrostu umiejętności o charakterze społeczno-socjalnym;
- propagowanie kultury, nauki, wspieranie w działaniach z zakresu zdobywania wykształcenia.

Praca z asystentem rodziny ma pobudzać członków rodziny między innymi do rozwoju na wszystkich płaszczyznach życia, które mogą się przyczynić do poprawy sytuacji rodzinnej. W sytuacji, gdy dana rodzina osiągnie wszelkie umiejętności umożliwiające samodzielny, właściwy byt, potrzeba zatrudnienia asystenta nie będzie konieczna.

Praca oraz zadania wykonywane przez asystenta rodziny odbywają się na kilku etapach:

- nawiązaniu kontaktu i podjęciu współpracy;
- rozpoznaniu sytuacji;
- zaplanowaniu pracy;
- wykonywaniu planu pracy;
- dokonywaniu oceny okresowej;
- dokonaniu oceny końcowej;
- zakończeniu współpracy.

W 2020 r. pracą asystenta rodziny objętych było 12 rodzin z 20. dzieci. Jedna rodzina została zobowiązana przez sąd do pracy z asystentem rodziny. Jedna rodzina została objęta wsparciem asystenta rodziny z ustawy „Za życiem”. Asystent zakończył pracę z 1. rodziną, ze względu na osiągnięcie celów i z 1. rodziną ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę. Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną wynosił 38 miesięcy. Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny do 3 miesięcy – 1. rodzina, powyżej 3 do 12 miesięcy – 2. rodziny, powyżej roku – 9. rodzin.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobroniu zatrudniono 1 asystenta rodziny, cały rok 2020 w ramach umowy o pracę, wymiar czasu pracy w przeliczeniu na 3/4 etatu.

Na sfinansowanie dodatku do wynagrodzenia asystenta rodziny na rok 2020 Ośrodek pozyskał dotację z budżetu państwa w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej na 2020 rok” w wysokości 1.275,00 zł.

Z budżetu gminy poniesiono koszty wynagrodzenia, szkolenia, delegacji służbowych – 44.755,81 zł.

Potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Z rozpoznanych potrzeb środowiska lokalnego oraz w celu realizacji zapisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wynika potrzeba objęcia rodzin wszechstronnym wsparciem, gdyż nadal są rodziny, w których konieczny jest rodzaj wsparcia. Będzie kontynuowana współpraca z instytucjami zapewniającymi pomoc specjalistyczną rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Z obserwacji i doświadczenia w pracy z rodzinami należy stwierdzić, że jest coraz więcej problemów z dziećmi i młodzieżą.

Zgodnie z art.179 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przedstawia się następujące potrzeby w powyższym zakresie:

1. Realizacja 3-letniego Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobroń na lata 2020 - 2022, o którym mowa w art.176 pkt 1 ustawy, uchwalony przez Radę Gminy w Dobroniu w dniu 27. lutego 2020 roku.

2. Kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny, który będzie pracował z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i obejmie je długoterminowym wsparciem .

3. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na realizację zadania oraz kontynuacja udziału w programie wsparcia rodziny w 2020 roku ogłaszanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

4. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych , asystenta rodziny poprzez uczestnictwo w szkoleniach i kursach mających na celu zdobywanie wiedzy i umiejętności w zakresie szeroko rozumianego wsparcia rodziny.

5. Zabezpieczenie pomocy psychologicznej i prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego na terenie gminy.

6. Zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, bądź w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadaptacyjnym.

7. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o których mowa w art.187 ust.3.

8. Monitoring sytuacji rodzin, dzieci w tych rodzinach , zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez pracowników socjalnych Ośrodka i asystenta rodziny oraz przez członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dobroniu.

W budżecie Gminy Dobroń na 2021 r. w związku z realizacją tej ustawy zostały zaplanowane środki finansowe w wysokości 255.450,00 zł z przeznaczeniem na finansowe wspieranie rodziny, tj. na zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców, a także na realizację usług asystenta rodziny.

Dobroń, dnia 29 marca 2021 r.

Opracowała: Grażyna Baranowicz

Adrianna Prusisz

Przewodniczący Rady
Gminy w Dobroniu

Janusz Szerffel